

УДК 338.512:330.142(477)

Р. Марутян

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ РЕСУРСИ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: РЕТРОСПЕКТИВА ФОРМУВАННЯ ТА СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК

Досліджено процес формування та розвитку інтелектуальних ресурсів системи державного управління національної безпеки України; здійснено аналіз діяльності аналітичних підрозділів РНБО України як складової системи інтелектуального супроводу політики національної безпеки; показано проблеми становлення та функціонування цієї системи у сучасну добу.

Ключові слова: інтелектуальні ресурси, державне управління, система національної безпеки, РНБО України, мозкові центри.

Державно-управлінську практику неможливо уявити без ресурсного забезпечення, яке є фундаментальним джерелом управління. Суб'єкт управління (носії влади) використовує ресурси державної влади й управління для забезпечення керованості інших учасників владно-управлінських відносин (об'єктів влади та управління) [1]. Теорія державного управління має різні класифікації видів ресурсів державної влади та управління, але у загальноприйнятій типології серед багатьох видів ресурсів саме *інтелектуальні ресурси* як окрема категорія ресурсів державного управління не представлені, хоча в сучасному глобальному суспільстві вирішальним управлінським ресурсом стає наявність знань та володіння інформацією.

На нашу думку, до *інтелектуальних ресурсів державного управління* належать: інтелект як рівень та обсяг професійних знань, навиків інноваційних здібностей державних службовців, кадри, інформаційна інфраструктура державної служби, інформаційно-аналітичне та науково-експертне забезпечення ДУ.

Державна влада в сучасних умовах потребує системного інтелектуального, тобто кадрового, науково-експертного та інформаційно-аналітичного забезпечення при вирішенні стратегічних завдань вироблення і прийняття управлінських рішень. Особливо це стосується сфери державного управління національною безпекою. Тому дослідження ретроспективи формування та сучасного стану інтелектуальних ресурсів системи державного управління національної безпеки України є важливим завданням на шляху модернізації системи державного управління України.

Теорія та практика інтелектуального забезпечення державного управління у сфері національної безпеки є предметом наукового аналізу вітчизняних авторів В. Горбуліна, О. Дзьобаня, А. Кузьменка, О. Литвиненка, Є. Макаренко, М. Ожевана, В. Остроухова, Г. Почепцова, С. Телешуна та ін. Російські вчені О. Селіванов та О. Хабібулін у своїх дослідженнях здійснюють аналіз проблеми стратегічного планування національної безпеки російської держави. На їх думку, одним з елементів системи забезпечення національної безпеки на загальнодержавному стратегічному рівні є науково-інтелектуальний. Експерти російського Центру проблемного аналізу та державно-управлінського проектування В. Багдасарян, М. Вілісов, Д. Журавльов, І. Репін, С. Сулакшін, В. Якунін акцентують увагу на проблемі наукового забезпечення

державного управління та використання наукових методів у професійній діяльності російських чиновників.

Проблеми функціонування світових “фабрик думок” та недержавних організацій як інтелектуальних підсилювачів системи забезпечення національної безпеки та оборони висвітлюються в окремих розробках В. Грановського, С. Дацюка, Е. Ковалишина, О. Корнієвського, Г. Мернікова, О. Сушка, А. Шевцова. Водночас широка за своїм змістом проблематика інтелектуального супроводу прийняття державно-управлінських рішень у контексті системного забезпечення політики національної безпеки, його історії становлення та розвитку в Україні й досі залишається недостатньо дослідженою.

Мета статті – дослідити процес формування та розвитку інтелектуальних ресурсів системи державного управління національної безпеки України.

На думку академіка В. Горбуліна [2], на сьогодні вітчизняна теорія національної безпеки знаходиться в стадії активного формування й динамічного розвитку, що зумовлене стрімким розвитком процесів глобалізації, інтенсивним ростом загроз у багатьох сферах життєдіяльності особи, суспільства й держави, ускладненням їхніх взаємозв’язків. Система забезпечення національної безпеки (далі – СЗНБ) знаходиться у стадії глибокої трансформації і, з одного боку, набуває багаторівневого, багатоцільового спрямування, а з іншого – потребує розробки нових підходів і методів для забезпечення функцій ефективного передбачення, прогнозування, планування, побудови сценаріїв розвитку тощо.

Характерними особливостями цієї системи є неможливість формалізації низки процесів, невизначеність зовнішніх умов, неповнота, неточність, нечіткість вихідної інформації, можливість появи позаштатних критичних і надзвичайних ситуацій. СЗНБ повинна вирішувати протиріччя між потребами суспільства і держави щодо забезпечення сталого розвитку і захисту життєво важливих національних інтересів у довготерміновій перспективі та реальними умовами зовнішнього і внутрішнього середовища. Ці умови характеризуються наростанням рівня непередбачуваності, неоднозначності, нестабільності, можливістю появи негативних наслідків, а також обмеженими ресурсами.

Саме тому на сьогодні зростає роль інтелектуальних ресурсів державного управління національною безпекою. Це вимагає вдосконалення складу та структури системи інтелектуального забезпечення національної безпеки, уточнення її завдань і функцій, спрямованих на підвищення ефективності формування та реалізації державної політики й державного управління у сфері національної безпеки. Проблема полягає в необхідності наукового обґрунтування соціальних перетворень, розробці відповідної концепції та моделі цієї системи, її вдосконалення з позицій системного підходу. А головне – формулювання з боку замовника чітких вимог до неї, сприйняття ним об’єктивної, незаангажованої інформації, генерування для неї дійсно стратегічних, а не вузькопрофільних поточних завдань, здатність замовника здійснювати ефективну координацію діяльності взаємопов’язаних складових цієї системи. Вирішення такого класу завдань неможливе без знання історії, етапів та умов створення цієї системи, основних процесів і тенденцій її розвитку, а також визначальних факторів впливу на неї [3].

Враховуючи те, що відсутність кадрової стабільності в органах державної влади є загальною проблемою держави, наявність її в органах сектора безпеки таїть реальну загрозу прийняття необґрунтованих, суперечливих і неефективних політико-адміністративних рішень із можливими масштабними негативними наслідками для суспільства й держави. За таких обставин суттєво зростає роль науково-експертного,

інформаційно-аналітичного та прогностичного супроводу державного управління у сфері національної безпеки.

Причини формування у 90-ті рр. XX ст. системи інтелектуального забезпечення державного управління національною безпекою України:

– новий статус України, яка стала суверенною європейською державою, повноправним суб'єктом міжнародного права, що вимагало негайної розробки стратегії розвитку України в новій якості, яка ґрунтувалась би на всебічних оцінках потенціалу держави і стала б підґрунтям для прийняття оперативних рішень;

– потреба у формуванні концептуальних моделей розвитку українського суспільства, яке має інтегруватись у співтовариство високоорганізованих країн світу і в якому панували б демократичні й гуманістичні цінності, забезпечувалися б права і свободи особи та національна безпека;

– необхідність осмислення, поряд із соціально-економічними та науково-технічними факторами суспільного розвитку, духовного компоненту, накопиченого в культурі, світогляді та менталітеті українського народу, який раніше, як правило, не враховувався при розробці стратегій розвитку.

Отже, йшлося не про розробку окремих функціональних прогнозів, а про створення комплексної стратегії політичного, соціального, економічного та духовного розвитку України. Україні знадобилося пройти шлях тривалістю в п'ятнадцять років для розробки та прийняття у 2007 р. Стратегії національної безпеки України.

Таким чином, з часу отримання незалежності в Україні почалась формуватися система інтелектуального забезпечення державного управління у сфері національної безпеки. До суб'єктів цієї системи й на сьогодні належать аналітичні служби Верховної Ради України, Ради національної безпеки та оборони України, Кабінету Міністрів України, Адміністрації Президента України, а також недержавні аналітичні центри.

Підготовка високопрофесійних кадрів для системи державного управління в Україні ведеться в Національній академії державного управління при Президентіві України. У структурі НАДУ з 2000 р. діє кафедра національної безпеки, де, зокрема, готуються фахівці для державного управління сферою національної безпеки, стратегічного планування політики національної безпеки [4].

Але, враховуючи складність і багатогранність проблеми національної безпеки, вважаємо за необхідне особливу увагу зосередити на РНБО України як координаційному органі з питань національної безпеки і оборони при Президентіві України [5]. РНБО України – це головний “мозковий центр” системи державного управління національною безпекою, який здійснює аналітичне та експертне забезпечення рішень Президента України з широкого кола аспектів внутрішньої, зовнішньої й воєнної політики щодо стратегічних проблем національної безпеки, це організаційне ядро системи інтелектуального забезпечення політики національної безпеки.

До 2010 р. функції інтелектуального підсилювача політики національної безпеки виконували створені при РНБОУ науково-дослідні установи, які склали систему інтелектуального забезпечення політики національної безпеки: Національний інститут проблем міжнародної безпеки, Інститут проблем національної безпеки та Національний інститут стратегічних досліджень. До її складу можна було віднести Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України, який виконував вузькоспеціалізовану аналітико-прогностичну функцію в одному із сегментів зовнішньополітичної сфери, а також відповідні наукові установи Національної академії наук України, відомчі та

регіональні наукові й інформаційно-аналітичні центри й установи, громадські організації тощо. За роки існування ця система показала свою життєздатність, спроможність вирішувати складні наукові та практичні проблеми у сфері національної безпеки, в ній склалася відповідна кооперація науково-дослідних установ і раціональний поділ праці між ними в інтересах як РНБОУ, так і інших органів державної влади, здорова конкуренція ідей, наукових та практичних результатів.

З перших місяців отримання незалежності саме РНБОУ України стало державним ядром майбутньої системи інтелектуального забезпечення органів державної влади. Вже 25 грудня 1991 р., з ініціативи Президента Академії наук України Б. Патона, Президією АН України було створено Інститут стратегічних досліджень, який очолив С. Пирожков. У 1992 р. його було перетворено в Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД), який став базовою науково-дослідною установою аналітико-прогнозного супроводу процесів формування державної політики та державного управління у сфері національної безпеки. Його головне завдання полягало у виробленні різних науково-обґрунтованих стратегічних моделей майбутнього і відбору найбільш вірогідних для прийняття стратегічних рішень. Ці розробки базувалися на нових ідеях, забезпечували наукове передбачення й вироблення стратегії розбудови державності в Україні, формували концептуальні уявлення про її національну безпеку. Основою діяльності НІСД були такі базові принципи, як комплексність, системність, що передбачали вивчення широкого діапазону передумов, які визначають розвиток конкретного процесу у майбутньому, а також були визначені такі пріоритетні наукові напрями [6]:

- глобальний суспільний розвиток і національна безпека;
- соціально-економічна стратегія;
- державно-правовий розвиток;
- демографічні стратегії та якість ринку праці;
- інтелектуальний і духовний розвиток;
- воєнно-стратегічні дослідження;
- методологія прийняття соціально-політичних рішень.

Актуальність цих наукових напрямів не втрачена й на сьогодні, а для деяких із них вона ще й посилилась. Отримані наукові та практичні результати були використані при розробці таких документів, як послання Президента України до Верховної Ради України, програми діяльності Кабінету Міністрів України, стратегії українсько-російських відносин тощо. Водночас розробка комплексної стратегії розвитку України в силу суб'єктивних та об'єктивних причин тоді була просто неможливою. Тому на початковому етапі діяльності НІСД його зусилля були сконцентровані на виробленні науково обґрунтованих і найреалістичніших програм тактичних дій.

Після підпорядкування НІСД у 1994 р. Раді національної безпеки при Президентові України значно розширилася тематика та обсяги фундаментальних і прикладних досліджень, у кілька разів збільшилася кількість аналітичних записок та інших документів для органів державної влади, було започатковано комплексні дослідження проблем національної безпеки, у результаті яких: були виявлені джерела внутрішніх і зовнішніх загроз Україні; дані відповідні кількісні та якісні оцінки і сформульовані рекомендації щодо нейтралізації цих загроз. Було, зокрема, встановлено, що на той час найістотнішими стали наростаючі внутрішні загрози, небезпечні як за своїм змістом, так і за тривалістю. А найнебезпечніша з них – криміналізація суспільства – стосувалась практично всіх сфер життя. На основі відповідного аналізу був зроблений висновок, що без вироблення

єдиної державної політики національної безпеки України неможливе подолання економічної кризи та створення ефективного соціального захисту населення. Відповідно до завдань РНБОУ, були уточнені напрями діяльності НІСД, основними з яких були визначені:

- вдосконалення методології аналізу загроз Україні;
- оптимізація рівнів національної та міжнародної безпеки;
- попередження паливно-енергетичної, інформаційної, екологічної криз;
- визначення вектора зовнішньої політики України;
- розгляд конституційних проблем і соціально-культурних відносин;
- боротьба з криміногенністю;
- обґрунтування пріоритетних напрямів воєнної політики, нерозповсюдження ядерної зброї.

Був активізований аналітико-прогностичний напрямок діяльності НІСД, який включав:

- розширення спектру оперативних аналітико-прогностичних матеріалів для вищих владних структур із пропозиціями щодо можливих управлінських рішень;
- формування програмних матеріалів та експертних оцінок проектів законодавчих актів;
- здійснення моніторингу соціально-політичної та економічної ситуації в країні;
- виявлення основних тенденцій та прогнозування можливого розвитку сценаріїв у сфері національної безпеки;
- оцінку ефективності стратегічних рішень у сфері національної безпеки тощо.

Авторитет НІСД ґрунтувався на незалежності його оцінок, фундаментальності розробок, ґрунтуванні тільки на реальних фактах та об'єктивних закономірностях суспільного процесу. Як наслідок, НІСД посів унікальне місце в системі теоретико-методологічного та інформаційно-аналітичного забезпечення національної безпеки. Цей період, за оцінками фахівців, зокрема закордонних, характеризується як найбільш ефективний і результативний, незважаючи на комплекс україн складних проблем, що необхідно було вирішувати. Відзначається також високий рівень взаємодії між Апаратом РНБОУ та науково-дослідними установами, що забезпечували науково-методологічне й аналітико-прогностичне супроводження РНБОУ. Останніми в інтересах РНБОУ проводилися дослідження, що охоплювали широке коло питань національної безпеки, зокрема таких її складових, як внутрішньо- та зовнішньополітична, економічна, екологічна, воєнна, інформаційна, демографічна, регіональна, а також вивчалися актуальні проблеми розвитку й зміцнення Української Держави, проведення докорінних реформ у всіх сферах суспільства.

Наприклад, була врахована актуалізація світових проблем економічної безпеки, що пов'язувалося з: по-перше, прагненням кожної держави захистити національні інтереси за умов інтеграційних процесів; по-друге, обмеженістю природних ресурсів різних країн і можливістю їх використання в інтересах інших держав; по-третє, загостренням на світовому ринку конкуренції національних економік. В окремий напрямок було виділено дослідження умов стабільного розвитку та економічної безпеки України. Поряд із економічними, було проаналізовано й соціальні аспекти національної безпеки, які загострювались у процесі затяжної економічної кризи. Соціальна безпека була визначена як цілісний напрямок національної безпеки. Було виокремлено національні соціальні інтереси та соціальні загрози, всебічно оцінені основні соціальні процеси з точки зору національної безпеки.

У 2010 р. НІСД підпорядковано Президентіві України і визначено базовою науково-дослідною установою аналітико-прогнозного супроводження діяльності Президента України.

На сьогодні основними завданнями НІСД, що стосуються безпосередньо питань національної безпеки, є такі:

- наукове супроводження здійснення Президентом України, Радою національної безпеки і оборони України повноважень у сфері національної безпеки України;
- дослідження проблемних питань економічного, демографічного, соціального, гуманітарного, етнополітичного, воєнно-політичного, зовнішньополітичного, інформаційного, екологічного розвитку України;
- дослідження та моніторинг регіональних аспектів суспільного розвитку.

Серед наукових підрозділів сучасного НІСД, які безпосередньо займаються аналітичним супроводом різних сфер безпеки, можна виділити: відділ глобалістики та безпекових стратегій, відділ оборонних стратегій та військово-технічної політики, відділ стратегії реформування сектора безпеки, відділ етнополітики та внутрішньополітичної безпеки, відділ енергетичної та ядерної безпеки, відділ техногенної та екологічної безпеки.

Наступним компонентом організаційного ядра системи науково-методологічного та інформаційно-аналітичного забезпечення РНБОУ став Національний інститут проблем міжнародної безпеки (далі – НІПМБ), який було створено у 1997 р. як Національний інститут українсько-російських відносин. Введення в систему нової інституції зумовлювалося сукупністю факторів, насамперед значною специфікою відносин України з Росією як із стратегічним партнером, однією з країн-гарантів у сфері воєнної безпеки після ядерного роззброєння України, головним зовнішньоекономічним партнером тощо, але у взаємовідносинах із якою у той час виникла низка складних проблем. Створення Національного інституту українсько-російських відносин співпало з другим етапом розвитку системи науково-методологічного та інформаційно-аналітичного забезпечення РНБОУ. Його історію, як і подальшу історію НІСД, доцільно розглядати в контексті багатьох в чому кризових, складних, суперечливих, але загалом прогнозованих і керованих процесів розвитку ситуації як навколо України, так і всередині держави. Головною ознакою цього періоду був початок стабілізації в системі національної безпеки України. Формальні процедури утворення цього інституту припали на переломний момент в українсько-російських відносинах. Його фахівці брали активну участь у підготовці угоди про статус і умови перебування Чорноморського флоту РФ на території України, розробці проекту Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією, у виконанні інноваційного проекту у сфері інформаційного забезпечення експортного та військово-технічного розвитку співробітництва України та Російської Федерації тощо.

Саме необхідність концентрації зусиль на системному й комплексному формуванні відносин із Російською Федерацією, з урахуванням особливостей міжнародних і внутрішньополітичних процесів, поставила на порядок денний створення відповідної науково-аналітичної структури. Становлення інституту відбувалося на фоні позитивних змін у зовнішньо- та внутрішньополітичній сферах. Так, станом на 1997 р. Україна загалом визначилася у своїх геополітичних пріоритетах, підписавши Хартію про особливе партнерство з НАТО та Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією. Прискорюється інтеграція української економіки у світову, вводиться вільноконвертована національна грошова одиниця, інтенсифікується процес

притоку іноземних інвестицій. Внутрішньополітична стабільність посилюється подальшою розбудовою політичної системи України, зокрема завдяки прийняттю у 1996 р. Конституції України, а також законодавчих актів щодо розбудови державних і громадянських інститутів демократичного суспільства. Ухвалення у 1997 р. Верховною Радою України Концепції (основ політики) національної безпеки України стало початком формування у цій сфері знань загальноприйнятої методології та методики проведення досліджень, утворення відповідного понятійно-категорійного апарату, що властиве важливому етапові становлення певної галузі науки. У цей час вдалося подолати відцентрові тенденції розвитку деяких регіонів, насамперед Криму. Загальне керівництво Національним інститутом українсько-російських відносин та Національним інститутом стратегічних досліджень здійснював безпосередньо Секретар РНБОУ, що свідчило про зацікавлене ставлення керівництва держави в той час до наукового та інформаційно-аналітичного забезпечення зовнішньополітичної та внутрішньополітичної діяльності. Це сприяло підвищенню ефективності формування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки.

Серед основних здобутків НІПМБ необхідно відзначити такі, як розробка проекту першої Стратегії національної безпеки України, участь у розробці проекту закону “Про основи національної безпеки України”, щорічних послань Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє та зовнішнє становище тощо. Важливим завданням НІПМБ та НІСД у той період було також сприяння органам державної влади у подальшому опануванні виконавчими інституціями комплексних підходів до планування, передусім на його стратегічному рівні, підвищення його питомої ваги у прийнятті політико-адміністративних рішень. У практику формування та реалізації державної політики та державного управління у сфері національної безпеки почали впроваджуватись сучасні методи стратегічного планування та управління, розпочалась підготовка фахівців зі стратегічним мисленням, таких, які б володіли необхідними знаннями й навиками стратегічного планування та управління. Спільними зусиллями НІПМБ і НІСД у 1998 р. був започаткований щоквартальний науково-практичний журнал “Стратегічна панорама”. Серед вагомих результатів роботи цих інститутів – значна кількість монографій, наукових доповідей і статей, а також декілька сотень інформаційно-аналітичних записок, поданих Президенту України, РНБОУ, Кабінету Міністрів України, профільним комітетам Верховної Ради України [7].

Наймолодшим і найменшим за чисельністю в системі науково-методологічного та інформаційно-аналітичного забезпечення РНБОУ був Інститут проблем національної безпеки (далі – ІПНБ), утворений наприкінці 2003 р. на базі Українського інституту досліджень навколишнього середовища і ресурсів Національної академії наук України. Створення цього інституту пов’язане з третім етапом розвитку системи науково-методологічного й інформаційно-аналітичного забезпечення РНБОУ, який характеризується, насамперед, завершенням періоду багатовекторності зовнішньої політики України.

Саме в цей період у сфері національної безпеки ухвалюється комплекс визначальних стратегічних документів: Закон України “Про основи національної безпеки України”, Закон України “Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією та правоохоронними органами держави”, нова редакція Воєнної доктрини України. Розроблялися проекти Стратегічного оборонного бюлетеню на період до 2015 року, Закону України “Про організацію оборонного планування”. Між

Україною та НАТО підписано План дій Україна – НАТО. У цих документах Україна чітко визначила свої геополітичні пріоритети, було прийняте стратегічне рішення щодо її інтеграції в ЄС та НАТО, визначена дорожня карта щодо етапів входження в ці міжнародні організації. У цей період загострюються відносини з Російською Федерацією щодо постачання енергоносіїв, нерегульованих кордонів, мита на продукти українського виробництва, військово-технічного співробітництва тощо. Зазначені обставини вимагали подальшої спеціалізації науково-дослідних установ РНБОУ, раціонального розподілу завдань між ними з метою підвищення ефективності державної політики та державного управління у сфері національної безпеки за умов мінливого й непередбачуваного зовнішнього та внутрішнього середовища. Незважаючи на нетривалий термін існування, Інститут проблем національної безпеки встиг взяти активну участь у розробці проєктів Стратегії національної безпеки України, Стратегії воєнної безпеки, Концепції розвитку Воєнної організації держави, а також концепцій її окремих складових. Специфіка цієї установи полягає у тому, що користувачами продукції інституту є не тільки РНБОУ, а й Секретаріат Президента України та Кабінет Міністрів України, а головні відмінності від інших двох науково-дослідних інститутів полягають у тематиці досліджень, яка стосується, насамперед, проблем інформаційної, ядерної, екологічної, техногенної безпеки, технологічної та воєнно-технічної політики, моделювання екологічних процесів тощо.

Саме тому у 2010 р., більш ніж сумнівною виявилася “реструктуризація” системи інтелектуального забезпечення державного управління національною безпекою України шляхом ліквідації двох ключових НДІ в сфері національної безпеки – Національного інституту проблем міжнародної безпеки та Інституту проблем національної безпеки. На тлі певної заангажованості (що пояснюється, передусім, близькістю до Президента) Національного інституту стратегічних досліджень ці кроки можна розцінювати, зокрема, і як латентну спробу нав’язати національному експертному співтовариству певні правила гри.

Прямим наслідком таких дій може стати згорання досліджень у сфері національної та міжнародної безпеки. В умовах значного загострення міжнародної ситуації та ускладнення зовнішньополітичних завдань України, які безпосередньо впливають з практичної реалізації європейської стратегії України й ускладнення українсько-російських відносин, суттєвий підрив безпекового сегменту національної фундаментальної науки та прикладних досліджень, зниження національного наукового потенціалу в сфері безпеки несе в собі загрозу національній безпеці загалом.

Література

1. Політологічний енциклопедичний словник [Текст] / упоряд. В. П. Горбатенко ; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. — 2-е вид., доп. і перероб. — К. : Генеза, 2004. — 736 с.
2. Горбулін В. П. Національна безпека України: етапи становлення та проблеми наукового та інформаційно-аналітичного забезпечення [Електронний ресурс] / В. П. Горбулін. — Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/nac_bez/texts/2008-01/gorbulin.pdf.
3. Вилисов М. В. Проблема научности государственного управления и профессионализма в деятельности российских чиновников / М. В. Вилисов // Проблема научности государственного управления и профессионализма в деятельности

российских чиновников [Текст] : матер. науч. семин. — Вып. 3 (33). — М. : Научный эксперт, 2010. — С. 32.

4. Марутян Р. Р. Науково-експертний супровід державного управління у сфері національної безпеки України / Р. Р. Марутян // Державне управління: теорія та практика [Електронний ресурс]. — 2011. — Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Marutyau.pdf>.

5. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України № 183/98-ВР від 05.03.1998 р. // Відомості Верховної Ради України [Текст]. — 1998. — № 35. — Ст. 237.

6. Горбулін В. П. Національна безпека України: етапи становлення та проблеми наукового та інформаційно-аналітичного забезпечення...

7. Там само.

R. Marutyau

**INTELLECTUAL RESOURCES OF THE PUBLIC ADMINISTRATION SYSTEM
OF THE NATIONAL SECURITY OF UKRAINE:
RETROSPECTIVE OF FORMATION AND MODERN DEVELOPMENT**

The process of formation and development of the intellectual resources of public administration system of national security of Ukraine is studied; the analysis of the analytical units of RNBO of Ukraine as a part of the intellectual support of national security policy is carried out; the problems of formation and functioning of this system in the modern period are shown.

Key words: intellectual resources, public administration, the system of national security, National Security Council of Ukraine, think-tanks.